

Slovenski dom

Štev. 55

V Ljubljani, 6. marca 1936

Leto 1.

Odgovor abesinskega cesarja na DN: Neguš je pripravljen pogajati se če se bodo pri tem upoštevala določila iz pakta Društva narodov

Addis Abeba, 6. marca. p. Neguš je potrdil prejem poziva, ki ga je poslal ženevski odbor trinajstih, naj Abesinija in Italija prenehata s sovražnostmi in je poslal kot odgovor na ta poziv v Ženevo naslednjo brzojavko:

»Vzeli smo na znanje brzojavko, ki ste jo poslali mojemu zunanjemu ministrstvu v imenu odbora 13. Vsi člani Društva narodov vedo, da smo mi poskusili vse mogoče, preden smo začeli z vojno, da bi ohranili mir, kakor je to potrebno po duhu Društva narodov. Italija pa je prekršila svoje mednarodne obveznosti, katere je prevzela prej in nadaljuje s svojim napadom. Mi smo zmeraj pripravljeni začeti pogajanja, toda pod pogojem, da bodo upoštevani pogoji, ki so določeni v paktu Društva narodov. Sprejemamo na znanje, da naj se pogajanja, ki jih je predlagal odbor 13, vrše v okviru Društva narodov in v soglasju z njegovim duhom. Sprejmite po našem predstavi-

niku v Parizu naše hvaležno priznanje za posredovanje.

Podpisani: Heile Selasije.

Odmev v DN

Ženeva, 6. marca. Odgovor abesinskega cesarja na poziv Odbora trinajstih smatrajo ženevski krogi kot izraz pripravljenosti abesinskih krogov za pogajanja, ki se bodo vršila v duhu Društva narodov. V Ženevo je sicer dospela šele prva brzojavka cesarja samega. natančen in stvaren odgovor s predlogi pa bo poslal danes abesinski minister v Parizu. Z ozirom na abesinsko pripravljenost mnijo poučeni krogi pri Društvu narodov da bo tudi Italija odgovorila na predlog DN, odnosno odbora 13 prav tako odkrito in pripravljeno, kakor je to storila Abesinija. Italijanski odgovor sicer še ni znan, ker zavis: še od seje italijanskega ministrskega sveta, ki se bo vršila v soboto.

Abesinski roparji napadajo

Džibuti, 6. marca. Po poročilih s tembijskega bojišča je pred nekaj dnevi v ozadju bojišča več sto etiopskih roparjev napadlo delavnice in skladišča velikega italijanskega podjetja, ki gradi ceste v frontnem predelu. Italijanske čete, ki so bile postavljene v bližini teh skladišč za stražo, so se spustile v roparji v boj, pri tem boju so vojakom pomagali tudi italijanski delavci, borba je bila zelo ogorčena. V zvezi s tem incidentom poročajo italijanski vojaški krogi, da je bilo pri podobnih roparskih napadih do zdaj ubitih 346 italijanskih vojakov, ki so delali ceste in druge civilizatorne naprave.

Italijanske izgube

Rim, 6. marca. Po uradnem poročilu je bilo od začetka vojne na eritrejskem bojišču ubitih 1005 vojakov domačinov. Na somalskem bojišču pa znaša to število 925.

Spremembe v Trbovljah

Ljubljana, 6. marca. Ravnateljstvo TPD je za danes popoldne poklicalo v Ljubljano pokrajinskega načelnika druge rudarske skupine v Trbovljah g. Frana Pliberskega in člana banskega sveta g. Filipa Križnika. TPD hoče tema dvema delavskima predstavnikoma sporočiti, kaj je z oddajo premoga za državne železnice, nadalje pa tudi, kako bo z ozirom na te dobave z delavstvom, zaposlenim v rudnikih TPD.

Zeppelin v zraku

Iz Friedrichshafena. Novi zrakoplov »L. 129« je davi ob 8.35 odletel na svoj drugi polet. Zrakoplov vodi gr. Eckener. Polet bo trajal osem ur in je namenjen meteorološkimi in letalskim poskusom.

Planica in pošta

Belgrad, 5. marca. AA. Minister za pošto, telefon in brzojave je odobril, da se za dobo smučarskih tekem v Planici 14. in 15. marca t. l. odpre poštna podružnica pošte Rateče na Gorenjskem v Planici pri skakalnici sami. Dalje se dovoli uporaba posebnega prigradnega žiga kraja in dneva za žigosanje poštne pošiljke z napisom Planica 1936 in otvoritev javne telefonske govornice. Razen tega je v proučevanju, da se v nedeljo, 15. marca uredi drugi telefonski vod Jesenice-Planica, tako da bi ena telefonska zveza bila za inozemstvo, druga pa za domači tisk.

Vlom v župnišče na Igu

Ljubljana, 6. marca. V noči od 4. na 5. marca je bilo vlomljeno v župnišče na Igu. Ko so včeraj zjutraj po odkritju vloma izanski orožniki z največjo natančnostjo pregledali situacijo v župnišču, zlasti v pisarni in kuhinji, kakor tudi na dvorišču, so prišli do zaključka, da se je vlomilec zvečer vtihotapil v župnišče, se skril in nato pozno ponoči, ko so vsi domači trdno spali, nemoteno opravil svoje delo. Ključ od pisarne je vzel iz kuhinje, kjer je običajno visel. Z njim je odprl pisarno in pobral vso gotovino. Dobil je vsega 1176 Din denarja, med drugim 480 Din naročnine za Mohorjeve knjige in 221 Din raznih bratovščin in še drug denar. Vlomilec je denar pobasal, ukradel v kuhinji še nekaj moškega perila in se v jedilni shrambi okrepčal le s skodelico mleka, dočim je popolnoma na miru pustil mesene klobase in suho meso. Župnišče je vlomilec zapustil skozi vrata, ki vodijo na dvorišče. Vedeli je moral tudi, kje je skrit ključ teh vrat.

Ko so orožniki izvršili v župnišču svoje prve poizvedbe, je padel sum v prvi vrsti na nekega hlapca, ki je več let služil pri g. župniku Janezu Klemenčiču, a je bil nedavno odpuščen prav zato, ker je kradel razne stvari. Pri njem so orožniki izvršili hišno preiskavo. Dobil so okoli 668 Din denarja. O tem pravi osumljenec, da je njegova in ženina last in da je denar pošteno prislužen. Osumljenec odločno zanika, da bi bil on izvršil vlom in navaja, da je bil celo noč doma. Orožniki se mu za enkrat napovedali aretacijo in ga snoči odpeljali v ljubljanske zapore.

Bombe na angl. Rdeči križ

Addis Abeba, 6. marca. Abesinsko vojno ministrstvo poroča, da so predvčerajšnjim italijanska vojna letala bombardirala postajo angleškega Rdečega križa v bližini Quorana. Quoran leži 30 km za frontnim pasom in je bila postaja baje označena z velikimi rdečimi križi, ki jih je bilo mogoče zapaziti z največje višine. Poleg tega je na njej plapolala velika zastava. Italijanska letala so vrgla na postajo 40 bomb in razrušila 3 štore te postaje. Pri tem je bilo ranjenih 10 oseb, ki so tvorile osebje postaje Rdečega križa in so bile po rodu večinoma iz angleške Kenje.

To dejstvo je vzbudilo spet veliki razburjenje v ženevskih krogih, saj prihaja Angle-

besinci so začeli streljati

Rim odgovarja glede R. križa

Rim, 6. marca. b. Z ozirom na vesti o bombardiranju postaje angleškega Rdečega križa zatrjuje uradni krogi, da je angleški poslanik v Rimu Drummond obvestil italijansko vlado samo, da se bo postaja angleškega Rdečega križa preselila iz Desije v Quoran. Podrobnosti pa ni povedal. Zato italijanska letala, ki so zasledovala abesinske kolone, niso mogla vedeti, da je to ambulanta Rdečega križa. Brzojavka italijanskega generalnega štaba poroča, da so italijanska letala obstreljevala umikajoče se abesinske čete 150 km severno od Desije. V bližini večjega abesinskega taborišča so opazila vrsto abesinskih avtomobilov z znakom rdečega križa. Opazovalec na avionu je videl, da so ljudje, ki so opazili italijanska letala, razložili s kamijonov zabojce, se skrili za nje in čakali, da so se letala spustila nižje. Italijanski letalci so hoteli ugotoviti, če so to res avtomobili Rdečega križa. Ko so pa prišla letala dovolj nizko, so abesinski vojaški odprli na nje silovit ogenj iz pušk, tako da so italijanski letalci morali odgovoriti s tem, da so spustili na karavano več bomb in nekaj avtomobilov razbili. Abesinci so znova hoteli izrabiti zaščitni znak Rdečega križa, da bi se obvarovali. Ko so bombe zadele avtomobile, se je dvignil iz njih gost dim, kar jasno pričča, da so ti avtomobili Rdečega križa vozili orožje.

Italija bo platila škodo

Stockholm, 6. marca. Švedski poslanik v Rimu je poslal svoji vladi sporočilo, da pripravlja italijanska vlada plačilo stroškov in škodo, katero so po nesrečnem naključju naredila italijanska letala pri napadu na švadski Rdeči križ konec decembra lanskega leta. Italijanska vlada ne mara, da bi katerikoli narod trpel škodo na svojem narodnem premoženju.

Kaj odgovarja angl. vlada

London, 6. marca. Z ozirom na bombardiranje angleškega Rdečega križa, ki je vzbudilo v Londonu veliko razburjenje, izjavljajo uradni krogi, da bodo čakali poročila angleškega konzula v Addis

zem kakor nalašč zdaj, ko se zdi, da so s svojim stališčem v Ženevi osamljeni. Gotovo je, da bo obstreljevanje te postaje prineslo v razvoj položaja novo zapletljaj, ki bodo prav prišli Angležem, prav tako pa je verjetno tudi, da bodo zaradi tega spet prizadeti najbolj in najhuje Abesinci.

Zagonetno je pri tem nenadnem hrupu, ki ga je vzbudilo bombardiranje italijanskih letal, kako je Abesinija pred dobrim mesecem prepovedala delo vsem inozemskim odposlancem Rdečega križa, pa so vendar se na njenem ozemlju. Znano je, da je ob tej priliki celo zaplenila angleško-egiptski misiji vse avtomobile, tako da je ta morala oditi

Abebi. Rimski poslanik v Londonu je dobil navodilo, da mora italijanski vladi prav natančno poročati o gibanju angleških ambulant Rdečega križa, da ne bo prišlo do nesporazumevanj pri vojskovanju. Stvar bo postala resna, če bi bil ubit kak angleški podložnik iz Kenje. Toda po vladni izjavi dosedaj noben brzojav ne potrjuje vesti o smrti angleških podložnikov.

Rim, 6. marca. AA. Agencija Stefani poroča: V proračun za leto 1936 so postavili kredit 42 milijonov lir za nagrade za tiste, ki sklenejo zakonit družine z velikim številom otrok.

Grčija ne mara vojaške politike

Grški vojni minister odstopil.

Atene, 6. marca. Po daljšem posvetovanju med vodilnimi vojaškimi osebnostmi so vojaški krogi izvolili deputacijo, ki so jo s posebnim nalogom poslali k vojnemu ministru Papagosu. Posledica te deputacije je bila, da se je minister takoj odpeljal k kralju Juriju in podal ostavko. Hkratu z generalom Papagosom je odstopil tudi državni podtajnik za vojno general Platis.

Za novega vojnega ministra je bil imenovan general Metaksas.

Francoski senat za pakt s sovjeti

Pariz, 6. marca. Havas poroča: Ministrski predsednik Albert Saraut je imel pred senatnim odborom za zunanje zadeve obširen govor, v katerem je razložil vprašanje francosko-sovjetske pogodbe in utemeljeval nujnost, zakaj je to pogodbo bilo treba skleniti, podpisati in sprejeti.

Senatni odbor je po daljšem posvetovanju z 19 glasovi proti 4 odobril ratifikacijo francosko-sovjetske pogodbe. Stirje senatorji so se glasovanja držali. Od senatorjev, ki so glasovali proti ratifi-

Občni zbor esperantistov

Snoči je bil v Delavski Zbornici 15. redni občni zbor Esperantskega kluba. Članstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo lokal, je dokazalo, kako se zanima za delovanje svoje organizacije.

Občni zbor je otvoril in ga vodil priljubljeni predsednik Kozlevčar Jože, ki je v svojem kratkem in jedratem govoru orisal pomen esperanta, zlasti za nas Slovence, predvsem za malega človeka.

Nikdo ne bi mislil, kako ogromno propagandno delo je opravil za Slovenijo klub v minulem poslovnem letu. Vse to delo je bilo tiho, idealno ter nesebično. Esperantsko gibanje je tako važen kulturni faktor, da ne rabi za sebe nobene reklame in se ga esperantisti oklepajo z največjo verno.

Tajniško poročilo je podal agilni tajnik Korečan Janez. Klub šteje danes nad 150 članov. Med ustanovnimi člani najdemo imena najodličnejših ljubljanskih osebnosti, med njimi knezoškofa dr. Gregorija Rožmana.

Klub je v minulem poslovnem letu otvoril in vodil 4 esperantske tečaje, ki so vsi izredno dobro uspeli. Priredil je veliko esperantsko razstavo na velesejmu, v radiu pa so se vršila številna predavanja o lepota naših krajev. Klub je sodeloval tudi pri izdaji prospekta o naših letoviščih in pri »Slovenski fotografiji«. Kot vodja slovenskega esperantskega gibanja je sklical tudi konferenco vseh esperantskih klubov v Sloveniji.

Blagajniško poročilo je podala blagajničarka gospodična Kabajeva. Klubova knjižnica je izredno zanimiva in bogata. O tem je poročala gdca. Ložarjeva. Na predlog revizorja g. Ivana Laha je bila odboru podeljena razrešnica s pohvalo.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Kozlevčar, ostali odbor pa tvorijo: Vovk Alojzij, Mizerit Desiderij, Kabaj Anica, Halov Gustav, Rakovec Janko, Jakomin Stane in Zlatnar Peter. Za revizorja sta bila izvoljena Kralj Ivan in Petrič Marija.

Neguš pisal nemškemu šolarju

Vratislava, 6. marca. b. Neki učenec osnovne šole v Echeweidnitzu je dobil lastnoročno pismo od abesinskega cesarja, zraven pa izvod abesinskega lista »Jutranja zvezda«, ki izhaja v Addis Abebi. Deček, ki je strasten zbiralec znamk, mu je pred nekaj tedni prišlo na misel, da je pisal abesinskemu cesarju, naj mu pošlje nekaj izvodov abesinskih listov. Neguš je dečku točno odgovoril, kar je želel. Listi so pisani v amharščini in vzbujajo veliko pozornost v mestu, kjer so razstavljeni.

Danes zjutraj pri telefonu

»Halo, tukaj uredništvo «Slov. doma».
»Tukaj rešilna postaja».
»Dobro jutro! Ali imate kaj novega?»

Vremenska poročila

Bistrica, Boh. jezero: plus dva, dežuje, 18 cm južnega snega.

K včerajšnji veliki šahovski simultanki v dvorani hotela Metropol v Ljubljani

Večer naših šahistov

Ljubljana, 6. marca.

Slovenska šahovska zveza je za središnji organiziral šahovsko simultanko, ki se je vršila v veliki dvorani hotela »Metropol« in ki je krasno uspela. Ureditev prostorov v dvorani je bila za to prireditelju zelo posrečena: v obliki velikega pravokotnika so stale strnjeno druga ob drugi mize; na zunanji strani se sedeli za šahovskimi deskami »znavadni zemljani«, na notranji strani pa so bile tri naše šahovske zvezde: Vasja Pirc, prof. dr. Milan Vidmar in Vidmar mlajši. Razlika je bila le v tem, da so zunanji sedeli, dočim so dr. Vidmar, Pirc in Vidmar neprestano krožili ob mizah. Igra je bila izvedena tako, da je od mojstrov potegnil vsak eno potezo, potem obšel ves ostali krog ter zopet potegnil pri prvem. Tako je n. pr. dr. Vidmar napravil potezo pri deski št. 1, nato pri št. 2, 3 itd. Za njim je prišel Pirc, ki je istotako opravil po eno potezo in enako tudi Vidmar mlajši. Sledil je zopet dr. Vidmar itd. Tako je šlo v krog; iz kroga so potem izpadli drugi za drugim oni, ki so se vdali ali ki so bili premagani.

53:3

Kakor rečeno, so bili na notranji strani dr. Vidmar, Pirc Vidmar mlajši. Na zunanji strani pa se je zbralo vse najboljši, kar zmora naš šahovski svet. Nič več in nič manj kakor 54 naših šahistov se je strnilo v venec okrog četverkotnika. Med popolno tišino, ki je vladala v dvorani, so bili sklonjeni posamezni igralci nad svojimi deskami. Nekateri so imeli ob strani tudi listke ter si poteze beležili.

Kibici

Preko hrbtov igralcev se je sklanjal šahovski svet druge kategorije: kibici. Ne moremo reči, da jih je bilo ravno ogromno; vendar so tisti, kolikor jih je bilo, spremljali simultanko z izrednim zanimanjem. Kibici so bili obenem najboljše kazalo, na kateri deski se odigrava kaj posebno zanimivega. Kjer je bila kaka posebnost, tam so se zgrnili tudi kibici. Na zunanji strani četverkotnika so kibici spremljali zlasti radi vsakega posameznega mojstra. Čim je mojster na notranji strani stopil naprej ob mizi k naslednjemu igralcu, se je na zunanji strani premaknila tudi cela vrsta kibicev. Vse to pa se je vršilo popolnoma šahovsko, to se pravi, tiho in mirno, da kibici niso nikogar motili.

Kdo so šahisti.

Šahovske zvezdnike dr. Vidmarja, Pirea in Vidmarja mlajšega poznamo vsi. Stekli so si že toliko lavorik, da jih dobro poznajo tudi izven naše države. Tem trem mojstrom so sedeli nasproti šahisti, od katerih je marsikateri pogledoval svojega nasprotnika s skritim dvomom, ali bo tudi on, sedaj v vrsti šahistov na zunanji strani četverkotnika malo opaženi, mogel kot šahovski mojster kedaj stopiti na notranjo stran četverkotnika, ko mu navadni šahisti ne bodo delali niti toliko pregledive, da se bo moral zaposliti s cigareto.

Med šahisti na središnji simultanki so številčno prevladovali visokošolci. Bil pa so zastopani najrazličnejši sloji in poklici. Tako smo videli za šahovskimi deskami profesorje, trgovce, ključavničarje, tu je sedel dijak, poleg njega trgovski pomočnik, tam uradnik, malo naprej vseučiliški vratar itd. Med vsemi temi najrazličnejšimi poklici ni bilo opaziti niti najmanjše stanovske opredeljenosti.

Marij Šimenc kot trubadur Manrico

V letošnji operni sezoni se nam je večkrat predstavil eden naših najboljših pevcev svetovnega formata, tenor Marij Šimenc. Tako smo ga slišali kot Radamesa v Aidi, njegov don José v Carmen pa je bil velik dogodek v našem opernem življenju.

V sredo, dne 4. marca t. l., je podal vlogo Manrica v operi Trubadur. Čeprav je bilo njegovo petje, kakršnega si ga moramo le želeli, je podajanje vendarle nedostajalo tistega glasovnega osredotočenosti, ki smo ga z radostjo uživali pri nekaterih njegovih letošnjih nastopih. V splošnem pa je treba ugotoviti, da je v preteklem letu odlični pevec v marsičem zelo napredoval, zlasti v smiselčnosti podajanja in s tem nerazdružljivi dinamiki. Žal nam je le, da nima vseh vlog nastudiranih v slovenščini in da je vlogo Manrica pel v jugoslovanski, v katero zahajajo deloma tudi slovenski operni prevodi.

S to uprizoritvijo se nam je predstavila tudi nova Leonora O. Oljdekopove, ki tudi ni pela svoje vloge v slovenščini, kar je razumljivo, saj je pevka, Rusinja po rodu, nastopala do letošnjega leta v

Dolga svatovska kazenska pravda

Ljubljana, 6. marca.

Pomislite! Ze 5 let traja dolga kazenska pravda zaradi neke kamniške svatbe, ki se je vršila 16. avgusta leta 1931 v Kamniku v gostilni Frančiške Jagodičeve. Bilo je doslej že 8 razprav pred okrajnim sodiščem v Ljubljani. Sodili so 4 sodniki-poeninci. Tako sedajni staršina okr. sodišča v Ljubljani g. Jakob Jerman, ki je odredil celo glavno obravnavo na kraju samem v Kamniku v gostilni. Takrat je bilo obtoženih 6 udeležencev tepeža, ki je nastal med svati. Žrtve tepeža je postal mesarski pomočnik Peter Petercel. Dobil je močan udarec na glavo, tako da je zaradi vnetja možganov pozneje 23. avgusta 1931 umrl v ljubljanski splošni bolnišnici. Prvo zdravniško pomoč mu je nudil kamniški zdravnik dr. Jurij Polec. Proti prvi sodbi, s katero so bili vsi obtoženci obsojeni na primerno kazen, je sledila pritožba. Sodba je bila pozneje razveljavljena. Sodili so poleg g. Jermana, o tej zadevi še pokojni sodnik Korsič, nato Fran Gorečan in sedaj s. o. s. g. Rajko Lederhas. Stvar je prišla tako daleč, da bi bil za to krvavo svatbo pristojni mali senat. Naposled je bil pred sodnikom-poenincem mesarski pomočnik Matevž Pogačar oproščen. Proti tej oprostitvi sodbi se je pritožil državni tožilec. Bila je sodba razveljavljena in ponovno vrnjena sodniku-poenincu v presojo.

Včeraj sta se zaradi te krvave svatbe zagovarjala 27-letni Matevž Pogačar, mesarski pomočnik v Kamniku, in stari Janez Uršič, po domače Tinač, trgovec in posestnik iz Gor. Strani pri Kamniku. Prav on je slavil poroko svojega sina Mihe. Okrog polnoči je nastal v gostilni nemir in pretep. Povod pravcata malenkost. Pretep se je prenesel na dvorišče gostilne. Mnoge priče so se razdelile v dva tabora, ene za Uršiča ugodno, druge za njega neugodno. Sprva so bili zaslišani zdravniki, ki so izključili, da bi dobil Petercel poškodbo od kampa. Prvi obtoženec je res priznal, da je vrge v gručo pretepačev kamen, a ni nikogar zadel. Drugi obtoženec pa je zanikal, da bi se

nosti. Tudi šah je kakor šport: združuje drug ob drugem vse poklice brez razlike v nekako šahovsko družino.

Trinajstletni šahist.

Pozornost je potegnil na sebe trinajstletni šahist blizu vhoda. Bil je to najmlajši, ki je sredi sedel v »Metropolu« za šahovsko desko. Je to Sežek Pavel, dijak 3. razreda gimnazije. Prvič je javno nastopil lansko leto na aprilskem brtolturnirju in dosegel prav lepe uspehe. Tudi sredi je korajžno pogledoval svoje tri nasprotnike, kadar so se pojavljali pred njegovo desko. Ko je ura presegla polnoč, je moral Sežek končati, ker ima danes šolo. Tako se je zadržal dr. Vidmar pri njem kakih 10 minut. Polegovala sta hitro in Sežek se je branil neverjetno precizno. Kljub temu, da je potegoval zelo hitro, se mu je posrečilo igrati vleči. Končno mu sicer ni pomagalo drugega, kakor da se je vdal, vendar je pokazal, da na šahovskem polju še mnogo obeta.

Potez simultanke

Pred simultanko je pozdravil navzoče in otvoril večer predsednik Slovenske šahovske zveze g. Kozina. G. dr. Bajc, ki je simultanko vodil, pa je nato obrazložil način igranja, ki se je potem tudi začelo.

Od začetka je potekalo igranje dokaj hitro in ni prineslo nobenih posebnosti. Počasneje so začeli igrati mojstri šele nekako po poldruzi ali dveh urah, ko so bile po vseh deskah razvile že kočljivejšie situacije. V splošnem je bilo opaziti, da so prišli k simultanki sami dobri igralci. Kajti kakega začetništva ali posebne slabosti ni bilo videti nikjer. To dokazuje tudi okolnost, da se je prvi šahist vdal šele ob pol dvanajstih. Prvi mat pa je bil šele ob 12.12. Do pol ene so odpravili mojstri pet igralcev, od katerih se je prvi vdal, ostali so bili mat. Proti trideset na eno je padla šesta žrtev, Pavel Sežek.

Mojstri izgubili šest iger.

Prvemu se je na zunanji strani četverkotnika posrečilo izvojevati zmago medicinu Janku Arnšeku in sicer ob 1.30. Pretekla je potem skoraj cela ura, vmes je padlo precej žrtve, in šele ob 2.25 je za zunanjo stran padla druga zmaga, ki jo je pridobil slaščičar Pretner. Do treh zjutraj so sledile še štiri zmage »zunanjih«, ki so jih dobili: Breinfald (ob 2.30), Klakočar (2.35), Dolenc (2.45) ter kot zadnji Jošt. Partija z Joštom je sicer ostala nekako sporna, vendar pa pripada po splošnem mnenju zmaga Joštu.

Osem remijev.

Remizirali so: Perčič (ob 1.10), Majcen (1.25), Hren (1.50), Muzlovič (2.50), Bajc (2.15), Jeršin (2.25), Glinšek (2.40) in Dobnikar.

39 zmag.

Vseh ostalih 39 igralcev so mojstri premagali. Nad 90% partij je bilo končanih šele po polnoči. Zadnje partije pa so se zaključile ob treh zjutraj, ko je bila simultanka tudi zaključena.

Celoten potek igranja je dokazal, da je v Ljubljani dovolj zelo talentiranih šahistov, pa tudi dovolj zanimanja za šah. Kajti vztrajali do treh zjutraj in ob šahovskih deskah, kakor je bilo to sredi, more storiti le, kdor je za stvar res navdušen.

Belgradu in v Zagrebu ter ji dela naš jezik mnogo pregledive. Svojo vlogo je podala ustrežajoče.

Nova nam je bila tudi Azucena M. Kogojev, ki se je s svojim mestoma probnim glasom že s pridom uveljavila v letošnji uprizoritvi Aida. Razveseljivo je, da se ta pevka uveljavlja v večjih vlogah in se trudi odstraniti razpršljivost zvočne snovi, ki jo je prej ovrnila v vsaki vlogi.

Novi Ferrando A. Petrovič je prav tako potrdil, da nosilec njegove vloge napreduje od nastopa do nastopa.

Ostale vloge so bile zasedene po že znanih predstavljajcih: Grof Luna — V. Janko, Ines — N. Španova, Ruiz — J. Rue, Sel — F. Hvastja, Cigan — A. Perko.

Občinstvo je gosta obispalo s priznanjem med igrjo in med odmori. Tega so bili v znatni meri deležni tudi ostali pevci.

Razen nabitih stojšč ni bilo gledališče povoljno zasedeno. Temu je vzrok v nemali meri dejstvo, da obsega letošnji dosedanj operni spored skoro polovico starejših italijanskih iger, ki smo jih do grla siti radi neprestanega serviranja pregrete hrane.

udeležil tepeža in da bi s klopjo udaril Petra Petercela.

Včerajšnja obravnavo, ki se je vršila od 8.30 do 15.30 pred kazenskim sodnikom-poenincem okrajnega sodišča g. Rajkom Lederhasom, je bila prav živahna. Zaslišane so bile mnoge priče. Rezultat je bil ta:

Matevž Pogačar, mesarski pomočnik, sprva oproščen, je bil obsojen zaradi malomarne poškodbe na 6 mesecev zapora. Stari Janez Uršič pa je bil oproščen. Ta pravda je vsa leta zelo razburja kamniško okolico. Najbrž ne bo še tako kmalu likvidirana, kajti obsodeni Pogačar si je pridržal pravico tridesetnega roka za pritožbo. Prvega obtoženca je branil odvetnik dr. Joahim Ražem, drugega pa dr. Ignac Rutar.

Drobiž iz domovine

Razširitev telefonske centrale v Zagrebu

Ze več let se čuti v Zagrebu enako kakor v Ljubljani pomanjkljivost avtomatične telefonske centrale, ki ne more radi svoje preobremenjenosti zadovoljiti zahtev, ki jih vanjo stavljajo naročniki. Zagrebška telefonska centrala ima 8000 števil, od katerih pa more brez motenj delovati le dobrih 6000, ker ima na razpolago premalo kabljev. Tako se je zgodilo, da so bili nekateri deli mesta prav za prav brez kabljev. Ker pa se je število naročnikov vedno zviševalo, je pošta uprava sklenila razširiti mrežo svojih telefonov na ta način, da bo imela 10.000 števil, za kar bodo preuredili in razširili avtomatično telefonsko centralo, da bo mogla držati ves ta promet. To preureditev bodo izvršili na ta način, da bodo pregrupirali dosedanje telefonske naročnike in jih razdelili sorazmerno na vsak kabel in s tem, da bodo delno uvedli peterštevilni telefonski sistem. Doslej je bil v rabi četverštevilni sistem. (Da se dobi za-

Otvoritev protituberkuloznega dispanzerja

Kamnik, 5. marca.

V Kamniku je bilo že dalje časa veliko zanimanje za otvoritev protituberkuloznega dispanzerja. Zato se je v nedeljo dopoldne že od 10 dalje zbiralo kamniško občinstvo, da prisostvuje otvoritvi protituberkuloznega dispanzerja. Ob 11 se je pričela otvoritev. Predsednik protituberkulozne lige gosp. dr. Julij Polec je uvodoma pozdravil g. dr. Neubauerja, referenta za pobijanje tuberkuloze v naši banovini, g. dr. Bohinca, direktorja OUZD v Ljubljani, g. Skalarja iz Ljubljane, zastopnika oblasti, sreskega načelnika g. Kosija, zastopnika vojske, podpolkovnika g. Paunoviča, Poudarjal je, kakor je protituberkulozni dispanzer za Kamnik in okolico, pa tudi za cel kamniški srez prepotrebna ustanova; posebno za naše revno kmetško ljudstvo in pa za delavstvo, zaposleno po raznih tovarnah in podjetjih. Izrekel je zahvalo vsem, ki so pripomogli, da se je ta ustanova mogla v tako kratkem času napraviti. Poudarjal je dejstvo, da so

tudi industrijska podjetja gmotno mnogo pripomogla k ustanovitvi protituberkuloznega dispanzerja v Kamniku. Ob koncu govora je slovesno izročil ključ od prostorov dispanzerja gosp. dr. Francu Puclju, kateri bo tudi vodil ta dispanzer. Dalje je govoril tudi kamniški dekan gosp. Matej Rihar, ki je tudi poudarjal koristi dispanzerja za naš živelj. Po končanem govoru pa je blagoslovil križ, visec na steni, röntgenski aparat ter vse prostore. Popoldne pa je protituberkulozna liga priredila v Kamniškem domu akademijo ob polnoštevni udeležbi občinstva. Delavsko pevsko društvo »Solidarnost« je zapelo več pesmi, katere so občinstvo zelo zadovoljile. Za zaključek pa je uprizoril dramski odsek društva »Kamnik« II. dejanje Cankarjeve drame »Jakob Ruda«. V soboto v nedeljo bo ta dramski odsek društva »Kamnik« uprizoril komedijo v treh dejanjih »Vetelurist« s istimi igralci in upamo, da bodo v tej komediji tudi pokazali vse svoje zmožnosti.

Nedolžna smrt pod divjaško roko

Maribor, 5. marca.

Pred malim senatom sta se zagovarjala danes dva obtoženca, ki sta dne 26. decembra lanskega leta povzročila cel pokol na Sladkem vrhu ob Muri, v katerem je padlo tudi človeško življenje. Omenjena dne se je vršila v gostilni na Sladkem vrhu domača veselica, na katero sta prišla tudi Muster Franc in Spalec Alojzij iz Selnice. Sladkogorski fantje pa so oba Selnčana gledali po strani, tako da je na veselici kmalu zavladalo razpoloženje za pretep. Spopad so povzročili trije bratje Potočniki, ki so Mustra ščuvali, niso spopriime z nekim fantom. Muster se je res udal in nato sta se z nasprotnikom kar zares udarila. Ko je Muster videl, da postaja ozračje nevarno, je šel iz gostilne ter se zunaj oborožil z vozno ročico. Šel je nazaj v gostilno skozi verando, kjer je zadel pri mizi na tam sedeča Jančiča Franca in njegovo nevesto Kajter Antonojo. »Zdaj pa naj bo, kdor hoče«, je zavpil ter brez vzroka zamahnil

proti Jančiču in Kajterjevi. Udarec je zadel oba. Dočim je Jančiča le lažje oplazil po glavi, je zadel njegovo nevesto z vso težo na teme, da je padla takoj v nezavest, iz katere se ni več prebudila. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer je umrla. Po tem udarcu so Musterja izrinili z verande ter se je skril pri poslopju papirnice. Izrinili so nato še Musterjevega tovariša Spelca. Okrog gostilne je bilo več ljudi, ki so se pretepali, v temi pa nihče ni dobro videl, po kom tolče. Spelce je mahal okrog sebe z žepnim nožem, potem pa z lato, ki jo je odtrgal od plota ter je bil na njej še oster žebelj. Prišel je tudi še Muster nazaj in oba sta si nato privoščila še temeljit račun s Sladkogorčani. Oklala in pretelepa sta pet fantov, med njimi nekatere težko poškodovale. Ko so ju pa prihodnjega dne prijeli, sta pa naenkrat vse pozabila in sta trdila, da so se fantje v splošnem pretepu najbrže medsebojno poškodovali. — Razprava v času poročila se traja.

Smrtna žrtev surovega napada

Celje, 5. marca.

V zadnjem času smo na tem mestu ponovno poročali o številnih surovih napadih. Danes moremo poročati žalostno vest, da je ena žrtev takega surovega napada v sredo v celjski bolnišnici umrla. V nedeljo, dne 16. februarja je posestnikov sin Jože Lampret, iz Loške vasi pri Ponikvi, napadel 30-letnega posestnikovega sina Jakoba Slatinskega s Slatine pri Ponikvi in mu z udarcem z motiko razbil lobanjo, tako da so izstopili možgani. Slatinskega so sicer takoj spravili v celjsko bolnišnico, kjer je ležal večinoma nezavesten in v sredo za poškodbami umrl.

Dva poskusa vloma v opoldanskih urah. V četrtek v opoldanskem odmoru je bil poskušen vlom v 2 različnih hišah v mestu, vendar sta bila oba vlomica aretirana. Prvi vlom je bil izvršen v hiši Hramilnega in posojilnega društva na Glavnem trgu, drugi pa v neko hišo v Kersnikovi ulici.

S koleosom v izlozbeno okno. V četrtek okrog pol 5 popoldne je privozil po Kralja Petra cesti po pravilni desni strani neki moski na koleosu. Pri trgovini Karbentz se mu je kolo namah obrnilo proti izpostavljenemu izlozbenemu oknu in je po nesreči zdrobil šipo. Kolesar je nato poravnal škodo.

Žrtve nesreč. Rancigaj Marija, 21 letna hči posestnice z Gomilavice, je 29. februarja doma zlagala drva. Drva so se zrušila nanjo in ji zmečkala dva prsta na desni roki, da se je morala zateči v bolnišnico. — Dornik Anica, 1 leto stara hči rudarja iz Bukovce pri Laškem, se je mudila v sredo pri bencinu, ki se je vžgal. Anici se je vnela obлека

Maribor

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 6. marca: Zaprtro.

Sobota, 7. marca ob 20: Veseli kmetič. Znižane cene. Gostovanje Cirila Bratuža.

Lekarne. Nočno službo imajo: Lekarna mr. Königa »Pri Mariji pomagaj« na Aleksandrovi cesti in mr. Minačikova »Mestna lekarna pri Orlu« na Glavnem trgu.

V Ljudski univerzi bo drevi literarni večer. Pet zastopnikov naše literature bo citalo svoje še nenatisnjene proizvode. Nastopijo Vida Tauferjeva, Ruža Petelinova, Miran Jarc, Franjo Roš in Tone Seliskar.

Jugoslovansko-čehoslovanska Liga ima drevi ob 20 redni letni občni zbor v lovski sobi hotela Orla. Obenem se vrši Masarykova proslava. Vabljeni vsi prijatelji bratskega čehskega naroda.

Prihodnja seja mestnega sveta bo v torek, dne 10. t. m. Na dnevnem redu je sklepanje o proračunu za leto 1936/37, vprašanje prodaje vojašnic in odkupa vojaškega skladišča za stavbišče nove carinarne.

Grafologija in spoznavanje človeka. O tem bo predaval v Ljudski univerzi prihodnji ponedeljek, grafolog svetovnega slovesa, univ. prof. dr. Klages iz Zürich.

Film »Golgota« se predvaja v kinu Union. Opozorjamo naše čitatelje na to veličastno filmsko delo, ki napravi na vsakega gledalca nepozabljiv vtis.

Zlatniki izginjajo iz muzejev

V Osičku je vladalo veliko zanimanje za govor, ki ga je imel v občinskem svetu svetnik Gusteiger, ki je v njem obravnaval razmere v osiškem muzeju. Ta občinski svetnik trdi, da se v Osičku vse premalo brigajo za muzej in njegov pomen. Muzej se nahaja v neki mali hiši ter je bolj podoben ropotarnici kakor znanstvenemu zavodu. Poleg tega se v muzeju ne vodi inventarni zapisnik, radi česar se dogaja, da razni obiskovalci krajevo zbrane predmete. Govornik je povedal, da je vodstvo muzeja predložilo račun 2000 Din za popravilo rimskega lonca, v resnici pa je vse to stalo le 200 Din. Najbolj zanimiva ugotovitev občinskega svetnika je ta, da so številni rimski zlatniki in srebrniki, ki so bili last osiškega muzeja, pa so prešli v zbirko zagrebskega muzeja. S tem so bili seveda odkriti načini poslovanja vodstva muzeja in je zato nastalo veliko razburjenje.

Pogodba brez haska

S 1. januarjem je stopila v veljavo pogodba med našo državo in Čehoslovasko, ki ima namen, da obrne čehoslovski izvoz in uvoz skozi naše dalmatinske luke, namesto preko Trsta, kakor je bilo doslej običajno. V ta namen so bile uveljavljene posebne nove tarife, ki so predvidevale velike ugodnosti za čehoslovski tranzit. Po dveh mesecih, odkar je pogodba v veljavi, pa se je pokazalo, da naše luke niso od čehoslovškega tranzita črpale nikakih koristi, ker ni bilo niti izvoza niti čehoslovškega uvoza. Gospodarski krogi menijo, da je temu kriva slaba jugoslovanska informativna služba, ker čehoslovski gospodarstveniki niso dovolj točno poučeni o vsebini in ugodnosti teh tarif. Po drugi strani pa je temu vzrok pomanjkljivost naših luk, ki, z redkimi izjemami, nimajo dobrih skladišč. Če se odpravi ta nedostatek, se bo tarifa v svojih namenih mnogo prej uveljavila.

Hrvatski zgodovinski film

Eno izmed domačih hrvatskih filmskih podjetij se pogaja z nekim inozemskim podjetjem za snemanje velikega kulturnega filma iz hrvatske zgodovine, ki se bo odigraval na dalmatinskih tleh. Po dosedanjih poročilih napredujejo pogajanja zelo ugodno in prevladuje prepričanje, da bodo z delom začeli že letošnjega leta. V načrtu imajo snemanje zgodovinskih zgradb v severni Dalmaciji, posebno v Kninu, Biogradu, Skradinu, Drnišu, Šibeniku, Trogiru in Splitu, v krajih, kjer se je odigraval velik del hrvatske zgodovine posebno v dobi, ki so v njej Hrvati bili še popolnoma samostojni in so jim vladali še kralji iz domačih narodnih dinastij. Osrednje novega filma bi se povzelo iz dobe kralja Petra Krešimira in zadnjega kralja hrvatske krvi Petra Svačića.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 6. februarja: Perpetua.
Jutri, sobota, 7. februarja: Tomaž.

*

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Bakarčić, št. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Gartus, Moste.

Kaj bo danes

Društvena dvorana Kodeljevo: ob 20 se-
stanek moškega odseka Salezijanske prosvete.
Predava uradnik »Slovenec« g. Fran Terseglav
o japonski notranji in zunanji politiki.

Trgovski dom: ob 20 Masarykov večer s
pestrim sporedom.

Bela dvorana hotela Union: ob 20 preda-
vanje prof. Franca Vodnika: »Problemi katoli-
ške umetnosti. Nato debata.

Pisarna karitativne zveze: ob 17 občni zbor
društva za zaščito sirot.

Velika dvorana hotela »Metropol«: Prosvet-
ni večer prosvetnega društva Ljubljana-mesto.

DREVI NE BO RUPLOVEGA KONCERTA V
FILHARMONICNI DVORANI, KER JE PRELO-
ŽEN NA 20. T. M.

*

Korošci! Korošice! Prijatelji Koroške! —
Jutri v soboto je v dvorani pri »Sestici« v Ljub-
ljani III. koroški družabni večer. Na sporedu
je: Nevezan pogovor o srednje-evropskih vpra-
šanjih, ki ga bo vodil koroški rojak, urednik
»Slovenec«, g. dr. Lojze Kuhar. Začetek ob pol
21. uri. — Klub koroških Slovencev.

Misionar Friderik Baraga ima velike zasluge
za pokristjanjenje Indijancev v Severni Ameriki.
Življenje njegovo, žrtve in trud ga naravnost po-
stavljajo na naše oltarje. V Ameriki, kakor tudi v
stari domovini se je započela živa akcija, da ga
proglasijo za svetnika. Amerikanski Slovenci so mu
postavili krasen spomenik v kulturnem vrtu v Chi-
cagu, Slovenija mu pripravlja še lepši spomenik z
novim Baragovim semenščem. Očetovski ekbr za
bodoči duhovski naraščaj ni bila zadnji povod mi-
sionarskega potu našega nadškofa dr. Gregorija
Rožmana. V nedeljskem predavanju med ameriki-
mi Slovenci bomo slišali in videli marsikaj zani-
mivega o našem misionarju, kakor tudi o slav-
nostih, ki so bile prirejene ob priliki odkritja Ba-
ragovega spomenika. Na zanimivo predavanje opo-
zarjamo vse ljubljanske kroge. Predavanje bo ob
11 dopoldne 8. marca v veliki dvorani hotela
Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi,
Miklošičeva cesta 7.

Mladino ljubljanskih srednjih in meščanskih
šol opozarjamo na II. mladinski koncert, ki bo v
nedeljo, dne 8. t. m. ob 11. dopoldne v Filhar-
monični dvorani. Spored, ki obsega same operne
arije, izvajajo gđ. Zvonidra Župečeva, Jože Go-
stić, prof. Lipovšek, uvodno besedo pa ima Emil
Adamci. Vstopnina 3 Din.

Umetnostni spomeniki Slovenije je naslov pre-
davanja, ki ga bo imel na XX. prosvetnem večeru
g. magr. Viktor Steeka. Že ime predavatelja nam
daje garancijo, da bodo obiskovalci deležni zani-
mive in aktualne stvarine o naših umetnostnih spo-
menikih. Naša dežela hrani zelo zanimive spome-
nike, tako arhitektonske kakor tudi slikarske. —
Vsak dan hodimo mimo njih, pa jih ne opazimo.
Zato vabimo cenj. občinstvo, da se tega predava-
nja v čim večjem številu udeleži. — Predprodaja
vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7.

Češka moderna glasba bo izvajala na pone-
deljkovem intimnem koncertu Glasbene Ma-
tice v Hubadovi dvorani. Izvajajo se dela, o ka-
terih se mnogo govori in piše ter jih tudi izvajajo
v najrazličnejših glasbenih centrih cele Evrope.
Koncert spada v letošnji cikel koncertov sodob-
ne glasbe. Sedeži po 10, stojišča po 5 Din v knji-
garni Glasbene Matice.

Javna dražba zarubljenih predmetov se bo
vršila dne 7. marca ob 9 zjutraj dalje v Ljub-
ljani, Jegličeva ul. 10, baraka. Na dražbi se
bodo prodajali moški klobuki, šivalni stroj,
razne sobne rastline, majhna stojčca ura, ša-
sija za tovarni avto itd. Mestno načelstvo.

Kmetijski strokovnjaki, v zbor! Ljubljanska
sekcija združenja jugoslovanskih kmetijskih stro-
kovnjakov ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne
5. aprila t. l. ob 10 dopoldne v Celju v gostilni
»Pri zelenem travniku«. Poleg notranjih društve-
nih zadev bodo obravnavane tudi splošno važna
stanovska in strokovna vprašanja in so predvideni
— med drugim — tile referati: Iz sadjarstva; o da-
našnjem položaju kmetijskih strokovnjakov v jav-
nih službah; o tržnem nadzorstvu in ureditvi do-
mačih trgov; o sodelovanju občin pri povzdigi
kmetijstva; o zdravilnih zeliščih in njih pomenu za
Dravsko banovino. — Napovedani občni zbor obe-
ta biti ena najlepših manifestacij stanovske mi-
slil in organizatorne sile združenja; zato bodi pol-
noštevilna udeležba zlasti rednega članstva dolž-
nost vseh ozir. vsakogar! — Za doseglo železniške
ugodnosti naj se članstvo posluži nedeljskih po-
vratnih kart, katerih naj pri dohodu v Celje ne
odda.

Mednarodni semenj v Poznanju. Kakor vsako
leto, se bo vršil tudi letos mednarodni semenj v
Poznanju od 26. aprila do 3. maja 1936. Po svoji
važnosti je to šesti semenj v Evropi. Oficijsno se
bodo udeležile tega sejma letos sledeče države:
Francija, Nemčija, Brazilija, Meksiko, Indija, Spa-
nija, Palestina, Čehoslovaka, Belgija, Anglija, Av-
strija, Madžarska, Argentina, Vatikan, Grčija, Le-
torija, Romunija in Bolgarija. Letošnje prireditve
se oficijsno udeleži s posebno razstavo vzorcev
tudi Jugoslavija. Udeležbo pripravlja »Poljsko-
jugoslovanski gospodarski komitet v Belgradu«
(Kraljev trg 5/III). Ker je zagotovljena državna pod-
pora, ne bo razstava vzorcev združena z velikimi
stroški za posamezne razstavljalce. Imenovani od-
bor poziva zato gospodarske kroge, ki želijo priti
v poslovne zveze s Poljsko, naj izkoristijo ugodno
priliko in naj se čimprej prijavijo odboru z na-
vedbo, kakšne vzorce želijo razstaviti. Odbor daje
tudi vsa potrebna pooblašila.

MIZARJI NE UPORABLJAJO DOMAČEGA
LESA ZA POHIŠTVO

Razstav pohištva na letoš. ljubljanskem
velesojmu so dovršene in bogate, vendar se
vseposplošno opaža, da uporabljajo naši mizarji
tuj les. Zakaj ne domačega, ko ga imamo do-
volj in prikladnega? So temu morda krivi tudi
arhitekti, ki ustvarjajo načrte za pohištvo in
predvidevajo tuj les? Naš oreh, javor, česnja,
hrast in še mnogo drugega so prav uporabni
lesovi za pohištvo.

Zanimiva bo letos na ljubljanskem vele-
sojmu razstava raznih mizarjev iz ribniškega
okraja. Tamošnji mizarji so prav dobri, raz-
stavili bodo prvostopenjsko pohištvo iz domačega
lesa. Lesni industrijalec iz Ribnice se je celo
ponudil, da pokloni mizarjem potrebni, takoj

Turni smučarski tečaji SPD

Letošnja zima smučarjem prav gotovo ni
naklonjena; zima je tako rekoč v kraju in
komaj si je smučar privoščil kako nedeljo za
smuk. Bilo je več dežja kot snega in vreme je
bilo stalno nagajivo. Ampak pravi smučarji
čakajo samo na pomlad. Oni dobro vedo, da
je najlepša smuka spomladi, ko se vreme malo
ustali. Treba je sicer iti malo višje, ampak
trud je s takim izletom stotero poplačan.

Vtisi takih tur so nepozabni in kdor je
enkrat okusil pomladno sonce v planinah, tega
vedno znova vleče nazaj v brezskrbno pro-
stost. Gore imajo svojo moč in v zgodnji po-
mladi so opojnejše kot le kdaj.

SPD bo s 15. marcem pa do 15. maja od-
prlo vse najvažnejše smučarske postojanke v
Triglavskem pogorju. Staničeva koča (2532 m),
Triglavski dom na Kredarici (2515 m) in koča
pri Triglavskih jezerih bodo odprte ves ta čas.

Hansson, zmagovalac v Wasa teku

Pri Wasa-teku, ki so ga tekli prejšnjo ne-
deljo, je zmagal Šved Hansson. Po trdem boju
se mu je posrečilo, da je za 28 sekund pustil
Häggunda, ki je bil za ta tek velik favorit.
Hansson je pretekel progo, ki je bila letos
dolga »samo« 85 km, v času 6:31:55.

Iz zgodovine Wasa-teka

Wasa-tek spada gotovo na švedskem med
one prireditve, ki so najbolj popularne in ki
jih pozna vsak Šved. Letos so tekli ta tek tri-
najstič. Kakor vedno, tako je bilo tudi prejšnjo
nedeljo zanimanje za to težko in najdaljšo
tekmovalno progo izredno veliko. Tisoči gle-
dalcev so prišli s posebnimi vlaki na najmar-
kantnejše točke na progi, da bi mogli opazo-
vati najboljše smučarske tekmovalce v borbi
na tej zgodovinski progi. Od starta, ki je v
Sälen, čisto na norveški meji, pa do daleč
oddaljenega mesta Mora so merili svoje moči
najboljši švedski smučarski tekmovalci na
prav gotovo ne običajni progi. Progo, ki je
prvotno znašala 92 km, so malo skrajšali, tako
da gledalec ni, bilo treba iti v preveč odda-
ljene kraje.

Wasa-tek je dobil svoje ime po švedskem
kralju Gustavu Wasa I., ki je vladal od 1521
do 1560. On je bil osvoboditelj Švedske izpod
danskega jarma in to narodno že bolj smučar-
sko slavo ima izvor od tega leta. V letu 1520
je bil velik del Švedske zaseden od Dancov.
Po dolgotrajnih bojih za osvoboditev izpod
tujega jarma je padel švedski vodja Sten
Sture; švedskemu plemenitašu Gustavu Eriks-
sonu Wasi pa se je posrečilo pobegniti iz
danskega ujetništva in je skušal zbrati zadnje
ostanke razkropljene švedske vojske, da bi po-

Celodnevna oskrba pri daljšem bivanju stane
35—40 Din. Za točen program in vse podrobnosti
teh tečajev, ki bodo pod strokovnim vod-
stvom, daje na razpolago pisarna SPD v Ljub-
ljani, Aleksandrova cesta, pa tudi mi bomo
naše čitatelje o vsem obveščali.

Danes predvsem opozarjamo na turni smu-
čarski tečaj, ki ga bo vodil g. Kveder Janez.
S praktičnim in poučnim izletom bo popeljal
g. Kveder udeležence po Zlatorogovih stopinjah.
Tečaj se prične 22. marca in traja teden dni.
Vsa prijavljena, hrana in prenočitve za ves čas
stane 450 Din za osebo. Izhodišče je Mojstrana,
nato po dolini Krme na Staničovo kočo, od tam
čez Hribarice na Sedmera jezera, na Bogatin.
Vogel in na zaključno točko izleta na Črno
prst. Torej ves teden triglavskih planin.

Vse podrobnejše informacije daje SPD.
Predpogoj za udeležbo je pa znanje pluznih
lovov ter vzdržnost. Prijave so omejene.

gнал sovražnika iz domovine. Toda poizkus se
mu je ponesrečil; v mestu Meora je zastoj
poizkušal pregovoriti svoje rojake da bi se še
enkrat postavili v odločilno borbo proti Dan-
cem. Za načrt so izvedli Danci in razpisali ve-
liko nagrado za glavo Gustava Erikssona Wase.
Gustav Erikson je moral bežati. Bil je odličen
smučar in je bežal na smučeh proti Norveški.
Potem je pa Švedom postalo žal, da so Wasov
predlog zavrnili; hitro so poslali za njim naj-
boljše smučarje, katerim se je posrečilo, da so
Gustava Waso tik na norveški meji v mestecu
Sälen ujeli in pregovorili, da se je takoj vrnil
v mesto Mora, kjer se je zbirala švedska vojs-
ka. Upor se je posrečil in Gustav Wasa je
pregnal Dancce iz švedske domovine. Leta 1521
je bil Gustav Wasa izvoljen za državnega pred-
sednika, dve leti pozneje pa za kralja.

To je zgodovinsko ozadje Wasa-teka, ki so
ga znova oživili po več kot 400 letih. Tudi letos
so se prijavili za tek vsi najboljši švedski smu-
čarji, med njimi vsi olimpijski tekmovalci.
Zmagal je pa, kot je že povedano Artur Hägg-
blad, ki je tekel lantsko leto isti čas kot Hjal-
mar Blomstedt, zato ni bilo mogoče določiti
zmagovalca.

Tudi Rusi imajo svoje smučarske rekorde

Deset mladih tovarniških delavk iz Moskve
je prevozilo progo Moskva—Tobolsk, ki je
dolga 2400 km, v 35 dneh. S tem so brez dvoma
postavile rekord v ženski vztrajnostni vožnji.
Povprečna hitrost, ki so jo proizvajale na dan,
znaša 65 km.

Oficir sibirske armade Kapustin in Chari-
tonov, navadni vojak, sta v 24 urah in pri mrazu
—28 C, prevozila progo dolgo 200 km.

Tretji sovjetski rekord v vztrajnostni vož-
nji pa je postavil ruski smučar Sesebrjanikov,
ki je v 48 urah prevozil progo dolgo 350 km.

V zastavljalnici zlatnine in srebrnine v vrednosti 9 milijonov Din

Ljubljana, 4. marca 1936.

Podjetje, na katerem so zainteresirani tisoči
in tisoči v Ljubljani je mestna zastavljalnica na
Poljanski cesti. Ustanovila jo je mestna občina
Ljubljana l. 1909 z izrecnim namenom, »nuditi
siromašnem občinstvu pomoč s tem, da mu doje
posojilo na vsakovrstne vrednote in efekte. Pro-
metni prebitki se izročajo ubožnemu skladu.«

V začetku svojega delovanja je imela mestna
zastavljalnica malo prometa. Komaj 20—30 strank
je se zglasilo dnevno v njenih prejšnjih prosto-
rih v Prečni ulici. Po vojni pa je njen promet
stalno naraščal in je dosegel ob 25-letnici njene-
ga obstoja, t. i. l. 1934, že silno visoke številke:
do takrat se je namreč poslužilo tega zavoda
828.797 strank, ki so prejele za svoje zastavljene
predmete 103.327.420 Din posojila.

V Sloveniji je sedaj zastavljalnica mestne ob-
čine ljubljanske edini socialno-zastavljalni zavod.
Največje število klientov ima v Ljubljani. Veči-

uporabni domači les za izdelavo razstavnega
pohištva brezplačno.

Ker se tudi štajerski mizarji oglašajo, obeta
biti pohištvena razstava prav zanimiva in pe-
stra. V splošnem pa naj velja načelo, da spada
na velesojem samo soliden mizar, ki je zmožen
kvalitetnega dela

BANOVINSKA TROŠARINA NA VINO

Kraljevska banska uprava dravske bano-
vine je izdala sledeče pojasnilo v zadevi po-
biranja banovinske trošarine na vino in vinski
mošt v dravski banovini:

»Gostilničarski vestnik« je v št. 1.—2. z
dne 4. marca 1936 priobčil članek, iz katerega
se more sklepati, da se banovinska trošarina
na vino in vinski mošt v dravski banovini po-
bira nezakonito. Ker bi ta članek utegnil jav-
nost dovesti do napačnih zaključkov, pojas-
njuje kraljevska banska uprava, da se pobira
banovinska trošarina na vino in vinski mošt v
dravski banovini na osnovi zakonitih predpisov
in po predhodnem sklepu banskega sveta. Raz-
sodba državnega sveta št. 35112/35, na katero
se »Gostilničarski vestnik« sklicuje, izhaja iz
napačne predpostavke, da banski svet o uvedbi
trošarine sploh ni sklepal, a poleg tega se na-
naša samo na konkretni primer nekega gostil-
ničarja in ni načelne prirode.

Nato se opozarja javnost, da ne bi po ne-
potrebnem vlagala prošenj za povračilo te tro-
šarine, kajti vse take prošnje bo kraljevska
banska uprava kot neutemeljene zavrnila.

Kraljevska banska uprava dravske bano-
vine v Ljubljani, dne 3. marca 1936.

Ban: dr. Natlačen, l. r.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20

Petek, 6. marca: **Perpetua**.
Sobota, 7. marca: **Pesem s ceste**, Red C.
Nedelja, 8. marca ob 15: **Goljemanov**, Izven. Cene
od 10 Din navzdol. — Ob 20: **Tule dete**, Izven.
Cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek, 9. marca: **Zaprio**.

OPERA

Začetek ob 20

Petek, 6. marca: **Zaprio**.

pomoči najmanj okoli 60.000 ljudi. Velik naval je
zlasti sedaj do 6. marca, ko se bo vršila dražba
raznih dragocenosti. Vsaki hli reševati svoje sva-
ri. Včeraj se je n. pr. zglasilo v zastavljalnici
386 strank. Naval bo trajal do 12. marca, ko se
bo vršila dražba raznih efektov, nakar bo po-
nehal.

V zastavo se sprejema običajno zlatnina in
srebrnina ter razni dobro ohranjeni predmeti. Ce-
nilce je zaprešene mestni uslužbenec g. Vavpo-
tič, ki ga ljubljanci kaj dobro poznajo, če ne
iz zastavljalnice, pa kot bivšega zlatarja.

Najvišje posojilo, ki ga je lani dala mestna
zastavljalnica, je doseglo znesek 10.000 Din. Tako
visok znesek se danes daje v redkih primerih
samo še na zlatnino, dočim se je prejšnja leta da-
jal tudi za še skoraj čisto nove avtomobile. V tej
gospodarski krizi, ki je zajela vse sloje, so jih iz-
ločili in je ostalo za toliko denarja v zastavi samo
še zlato, seveda tudi to v omejenem obsegu,
kakor kaže tale primer: Lanko jesen se je pri-
peljal iz Zagreba gospod z večjim številom bri-
ljantov in je prosil za 35.000 Din posojila, kar se
pravi, da so bili briljantni vredni najmanj trikrat
več. Zaprošenega posojila ni mogel dobiti, ker ni
bilo razpoložljive gotovine. Dnevno se namreč
izda za posojila od 7000 do 13.000 Din, v dnevih
pred dražbo pa seveda znatno več, do 35.000 Din.

V l. 1935. je prejelo za zastavljene predmete
20.345 strank posojila 3.369.590 Din. Zastavila je
pozneje rešilo 18.821 strank za posojilo 3.320.600
Din. Obreži za dana posojila so znašale 278.553
Din, 2% odpravnina ali manipulativni stroški
92.915 Din, na dražbi je bilo prodano 1321 stran-
kam za 261.459 Din dražbene pristojbine, t. i.
10% od danega posojila, če pride do dražbe, pa
so znašale 19.231 Din. Denarnega prometa je bilo
7.494.300 Din.

Če primerjamo te številke s številkami v l.
1934 in 1933, potem predvsem opazimo, da nara-
šča število strank, ki prejemajo posojila, da pa
posojila sama padajo. Kakor ni to dejstvo razve-
seljivo, je pa razveseljivo, da pada število strank,
ki se jim prodajo zastavljene predmeti na javni
dražbi. L. 1933. je n. pr. znašalo njihovo število
1747, l. 1934. pa že 1500.

Računi za lansko leto še niso zaključeni,
zato se še ne ve, s kakšnim efektom se bodo za-
ključili. Prebitka najbrž ne bo zaradi velike re-
žije. Kot znano, je l. 1934. celo nastala izguba
v znesku 6.946 Din, ker je banska uprava ob pri-
liki maksimiranja obrestne mere znižala 4%
opravnino na 2%, kar pomeni okrog 40.000 Din
manj letnih dohodkov.

V poslovalnici in skladiščih

Velik pomen tega izrazilo humanitarnega za-
voda, ki ni nikdar smrelo za dobičaki in je more-
bitne prebitke izročal v smislu svojih pravil mest-
nemu ubožnemu skladu, iz katerega se dajejo
podpore revnim in brezposelnim, je najbolj raz-
viden, če se potrudimo v poslovalnico mestne
zastavljalnice. Tam lahko vidimo dan z dnevom
zaskrbljene obrazne revno obloženih ljudi, ki se
jim pozna, da jih je le skrajna sila privedla sem.
Seveda ne manjka tudi tkzv. boljših ljudi, zares
živa slika današnjih razmer, sijajna prilika za stu-
dij romanopisca. Drug za drugim prihajajo: moški
in ženske, oddajajo zavitke s predmeti in zopet
odhajajo z nekaj denarja, ki jim pomeni rešitev
iz največjega pomanjkanja.

Tri velika skladišča za zastavljeno blago se
polnijo, počasi praznijo in zopet polnijo. V enem
imajo same sivalne stroje. Za hip se li zdi, kakor
da si prišel v tovarno. Toda le za hip! Stroji so
vseh mogočih znamk V drugem, manjšem, je
prezenti veliko število harmonik in vseh mogočih
drobnih predmetov, v tretjem, največjem, pa ne-
šteje police s — perli! Največjo vrednost pred-
stavljajo pač omare za zlatnino in srebrnino. Šest
velikih omar je polnih dragocenosti, iz katerih so
ravno jemali zlate prstane, vrtnice ure itd., da
jih pripravijo za dražbo v petek. Izdanih je bilo
zanje okoli 3 milijone Din posojila, a so vredne
le dragotine najmanj trikrat toliko, t. i. okoli 9
milijonov Din.

Koliko je zbranih v tem skladišču tudi kov-
čegov! Lepa zbirka jih je! Prekusa jo menda le
še zbirka gosli. Kar neverjetno je, da je ta inštru-
ment tako razširjen!

Mimo teh skladišč ima mestna zastavljalnica
tudi tri garaže, polne koles. Vseh garaž ima 11, a
ih vseh ne uporablja vsi zase, ker jih oddaja 8
v najem za garažiranje zasebnikom.

Samo ob sebi je razumljivo, da so vsi zastav-
ljeni predmeti zavarovani proti požaru in vlomu.

Kako poslujejo drugod

Mestna zastavljalnica je za dana posojila do
maksimiranja obrestne mere in opravnine, t. i. do
12. junija l. 1934. zaračunavala 12% obresti in 4%
opravnino, pozneje pa 16% obresti in 2% opravnino.
Zeleli bi bilo, da bi se obrestna mera zni-
žala, da bi se s tem še bolj pomagalo siromašnim
slojem. Da pa tudi v teh razmerah ni obrestna
mera prehrana, je razvidno iz tega, da poslujejo
javno obratujoče zastavljavnice v ostalih pokra-
inah naše države z mnogo višjo obrestno mero,
kol pa ljubljanska mestna zastavljalnica. Spomi-
njamo se še dobro dravskega »Politike«, ki je
navajala, da zahteva belgais v Belgradu neka, pod
javnim nadzorstvom poslujoča zastavljalnica 24%
obresti in 16% provizijo, skupaj torej 40 odstotkov
obresti od danega posojila.

Nedvomno si sme mestna zastavljalnica šteti
v zaslugu, da je preprečila razvoj zakonitih za-
stavljalnic, starinarjev itd., ki zahtevajo od strank
tudi 200% in še večje obresti. Ravno pred meseci
smo lahko brali v zagrebških listih obširna poro-
čila iz dolgoletne razprave proti nekemu Leonu
Fogliardiju, ki je vodil nekako protizakonito za-
stavljavnico in je zahteval za posojila celo do
dva lisoč odstotne obresti! Fogliardi se je zagot-
varjal, da je lake oderuške obresti računal zato,
ker je moral blago hraniti v svojih skladiščih, pla-
čevati transportne stroške in vzdrževati več akvi-
ziterjev, ki jim je dajal 15% provizijo od brutto
dohodkov.

Neumestna dobrota.

»Včeraj sem nekemu slonu izpulil trn iz ril-
in mu dal kos čokolade. Zdaj pa čaka zunaj v
rod...«

En dan pri tasmanskih ovčarjih

Pod konec oktobra se začne na avstralskem otoku Tasmaniji striženje ovac. Neki očividec pripoveduje o tem te-le zanimivosti. Na nekem oddaljenem koncu raztresene vasi se oglašajo že navsezgodaj škripanje majhnega Diesel-motorja. Po časi, krčevito škriplje stroček, kakor da ga še ni volja prijeti z delom. Toda gospodar je brezobziren do stroja, prav tako kakor je bil svoj čas brezobziren do delavcev. Še enkrat uravnajo strižici vse pritiskline pri stroju, še enkrat vbrizgajo iz plombarne pločevinaste posode nekaj curkov strojnega olja — in trmasti stroj začne hitreje delovati, dokler naposled njegovi zaglušni ritmični padci ne udude glasov strižev, ki stoje na svojih mestih.

Toliko da utihne signal piščalke, ki javlja začetek dela, že je vsa koliba živo razgibana. Vsi hkratu planejo strižci v ogrado za kolibo in trenutek nato že nese vsak izmed njih branečo se ovco k stroju. Nič ne zaleže meketanje in branje. Strižec spretno zasuje kosmatinko ter jo posadi na kolke, tako da je vsakršno njeno upiranje zaman. Nato mu roka potegne za konopec nad glavo in podolgovati, ostrji jekleni stroj je spojen z gonilnim tokom.

Proč z volnenimi kožuh

Hitro, enakomerno teče ovčarski stroj — nekakšno deloma brivskemu strižnemu, deloma zasebnemu varnostnemu stroju za britje podobno orodje — ki ga spretna striževa roka ročno vodi po sprednjem delu ovce gor in dol. Trebušna volna je kmalu odstranjena. Strižec jo sproti meče na tla in odrija z nogo od sebe. Runo se striže čisto ločeno od grobe volne. Kodrce na nogah in težje pristopnih delih telesa samo pristrižejo. Vrat se »odpre«, gube skrbno preskočijo, hoki osnažijo. Rumenkasta, mehka, kakor puh nabuhla drobna volna leži ločeno na kupu, dokler je pobiralce ne odnese na pripravljeno veliko mizo. Tam pobere iz nje grobejšee kodre, nastrižene od vratu in bokov, in jih zmečejo skozi okrižno mizo na tla.

Z zbiralne mize roma volna h »klasifikatorju«, ki jo porazdeli po dolžini, kakovosti in debelini vlaknen. To je strogo strokovno delo in zahteva velike prakse. Od klasifikatorjevega sortiranja je odvisna vrednost in cena volne. Ko je prva zaloga runa odstranjena, se stroji polagoma ustavijo. Sključeni hrbti strižev se zravnavo pokonci. Ku-

har je pravkar prinesel v delavnico velik črn lonce s čajem. Skodelice so pogrezajo v kadečo se krepčilo tekočino in veliki požirki vročega čaja osveto izsušena grla.

Ranocelniki na delu

Po kratkem odmoru se striženje nadaljuje. Pri zadnjem stroju stoji temnorjav možakar, najboljši strižec, »ringer« imenovan. Venomer se mu mišičasta roka skoraj do zapestja pogreza v valovito runo, ki se kakor debela skorja lušči od kože. Včasih mu stroj zgrabi pomotoma preveč nizko. Na posameznem kodrcu se pokaže rdeč madež, kakor pod britvijo nerodnega brivca. Možak pokliče: »Katranal! Dečko, ki je pravkar pometal volno, vrže metlo naglo v stran in prihiči z lončkom razkužujočega mazila in namaže ranjeno mesto. Seveda danes ne uporabljajo več katrana,

vsak madež od katrana bi bil nežni, dragoceni volni na kvar.

Nagrada za delo

»Ringer« se po končanem delu zadovoljno muza. Za vsakih sto ovac dobi 41 šilingov (nad pet sto petdeset dinarjev) nagrade. To je lepa vsotica tudi za neskrupnelnega delavca. In »ringer« ima delo malone vse leto. V Queenslandu imajo zgodnjo sezono, v Tasmaniji pozno. Tam se mu delo začne, ko tukaj neha. Seveda so mu uradniki pridobinskih davka neprestano za petami.

Po opravljenem delu imajo gospodar, pastirji in novinci ter njihovi psi in konji še mnogo dela. Ostrižene ovce je treba žigosati in jih odgnati v razne stajaje; pripraviti pa je treba nove neostrizene. Če je volna bodisi še tako malo vlažna, jo strižci označijo za »moko« in taka volna nima nikakršne cene.

Nore stave

Za 50 funtov, t. j. 12.000 Din je mlad Anglež stavil, da bo s prazno samokolnico prehodil od Southenda do Blackpoola, razdaljo 402 km, in sicer v devetih dneh. Težka je bila stava, a jo je dobil. Neki drugi je za pet funtov stavil, da se bo pet tednov postil. Izgovoril si je samo po 20 cigaret na dan in pa vode, kolikor jo bo rabil. Tudi ta je stavo dobil, a pri tem tako oslabil in zbolel, da je mnogo več izdal za zdravnika in zdravila, kot pa je »zaslužil«.

Dvajset paštet, dva tucata jaje in pol kilograma pečenke je pojedel za stavo mlad fant, ne da bi vstal od mize. Po »zmagic« je resno zbolel. Pred več leti je John Ennis prehodil razdaljo med New Yorkom in San Franciscom. Za 4000 milj, t. j. 6400 km je potreboval 80 dni in pet ur. Kljub skrbni negi nog je zadnje dni komaj zdeležoval. Te stave ni za njim še nihče ponavljal. John Salo pa je v 22 dneh hodil od New Yorka do Los Angelesa. Ker je šla njegova pot od vzhoda proti zapadu, je par ur profitiral, ker je v Los Angelesu šele šest zjutraj, ko imajo v New Yorku že poldne. Hodil je po 12 ur na dan in je rabil za 3600 milj 21 dni, 21 ur, 57 minut in 20 sekund. Na telesni teži je zgubil 30 kg in po stavi več tednov ni mogel stopiti na noge.

Kolesar Humbles je od 1. januarja do 31. decembra prevozil 34.367 milj, t. j. 55.296 km ali 151 km dnevno. Vozil je na kolesu Herkules. V Liverpoolu ga je čakalo 3000 biciklistov, ki so mu v pozdrav vsi zvončkljali.

Pedro Candioli je razdaljo od Rosario do Santa Fe v Argentini namreč 78 milj plaval v 35 urah. Najdalje pa je vzdržala v vodi Nemka Ruth Letzig. Njej ni šlo za kako razdaljo, ampak je plavala sem in tja, samo da je neprestano ostala v vodi 78 ur in 46 minut, kar je nekaj nez-

slšanega. Svojo noro stavo je sicer dobila, a plavalca jo je s svojim življenjem, ker je na posledicah preostanega napora zbolela in se istega leta umrla.

Prvi kitajski poslanik v Berlinu odhaja od Hitlerja.

Australsko živalstvo

Avstralsko živalstvo se tako zelo razlikuje od živalstva drugega sveta, da je Huxley zagovarjal naziranje, naj bi se svetovna prirodna zgodovina delila na avstralsko in neavstralsko. Tip avstralskih, sesavcem pripadajočih vrst, je edinstven na svetu in samo Avstralija ima sesavce, ki ležejo jajca. Prastari zagonetni tasmanski tiger, skakalec kenguru in njegov manjši vrstnik volebi, zaspani, z listjem hraneči se domači medved, kljunas, ki leže jajca in hrani svoje mladiče z mlekom, ki ga izločuje njegova dlakasta podtrebušna koža, ščetinastojezični med srkajoči ptiči, avstralski

škorec, ki si gradi igrišča, okrašena s kostmi, školjkami in cvetjem, breznoži kuškar, vododržna žaba ki lahko vse leto in še delj živi v docela suhem blatu, riba, ki se požene iz vode in diha s pljuči, če ji škрге ne delujejo — vse te in še mnoge druge živali žive samo v Avstraliji, ki je potemtakem res prava Meka vedoželjnih prirodoslovcev. Divjih zveri pa Avstralija za čuda nima. Najbližji jim je še dingoo, neka psu sorodna vrsta, ki je zelo uren in preganja ovčje črede v sredini dežele.

50-letnica pisalnega stroja

Pred 50 leti je zagledal luč, dasi v prvotni nerodni obliki, zdaj toliko razširjen pisalni stroj. Prav za prav je težko določiti pravega izumitelja, ker je stvil vedno večji razmah poslovnega življenja ene in iste zahteve istočasno v raznih deželah. Vsekakor je zgradil prvi leseni stroj dunajski mizar Peter Mitterhofer. Odlikovan je bil z vladno nagrado v znesku 200 goldinarjev, a izum se ni obnesel. Ko je leta 1893 umrl Mitterhofer v veliki revščini, so že drdrali po evropskih in ameriških pisarnah boljši kovinski stroji. Slavni francoski fizik Foucault je kot prvi izdelal pisalni stroj za slepce. Na Angleškem je razstavljal svoj »stroj za naglo pisanje« izumitelj bicikla Drayse.

Prvi pisalni stroji na trgu so bili delo Američana Barta, a so se slabo obnesli. Tudi njegovi rojaki in posnemovalci so imeli malo uspeha, dokler ni prišla izdelovati pisalne stroje znana Remingtonova orožarna v Ilionu blizu Newyorka. Njeni izdelki so kmalu postali priljubljeni v Zedinjenih državah, nekoliko let pozneje so se prikazali na Angleškem in odtod so osvojili vso Evropo.

Sodnik: »Ali ste oženjeni?«

Zločinec: »Ne, samcem sem še.«

Sodnik: »No, velika sreča čaka vašo bodočo ženo...«

Železnica, ki ponoči ne vozi

Danes, ko je v ospredju zanimanja Abesinija in vse, kar je z njo v zvezi, bo gotovo ustreženo, ako povemo, kakšne vrste je edina železniška proga, ki pelje skozi Abesinijo. Anglež Chadwick, ki je več let živel v tej deželi, jo opisuje takole:

Ko so pričeli graditi progo in polagati tračnice, so bili Abesinci mnenja, da so jim jih naklonili dobri duhovi, zato so jih pobrali ter iz njih kovali meče in aulice. Celo pozneje, ko so vlaki že vozili, so tračnice večkrat odtrgali. Zato pa je vozil vlak od obrežja pa do Addis Abebe tri dni, in sicer samo čez dan. Zaradi varnosti potnikov in vlaka samega bi bila nočna vožnja tvegana.

Enako je bilo z brzozajavnimi napeljavami. Domačinom je bila žica všeč, da so iz nje izdelovali obročke, okove in razna lepotečja.

Proga pričena v Djibutiju v francoski Somaliji in prva etapa vodi skozi pustino. Potnik ima razgled na brezmejno peščene ravnine, iz katerih štrlijo gole skale in velikanska mravišča visoko tudi do pet metrov.

V Diredaui se vlak ustavi, kjer je treba izstopiti in ker je to prva postaja na abesinskem ozemlju, se mora potnik podvreči carinskemu pregledu, ki je zelo natančen.

Zdaj si je treba preskrbeti prenočišče v edinem hotelu, katerega vodi neki Grk. Naslednji dan se vožnja nadaljuje skozi Abesinijo. Tu je svet že bolj zanimiv, zemlja je rodovitna in tropi ovac se pasejo v bližini proge. Tudi gazele in pavijani se tu in tam prikažejo. Zanimiva je vožnja skozi široko polje lave v vzhodju ugaslega ognjenika.

Ako je strojevodja mohamedancev, ustavi vlak, izstopi in obrnjen z obrazom proti Mekki opravi svojo molitev. Če so karavane kamel ali govedi slučajno na potu čez progo, se te ne izognejo bližajočemu se vlaku, pač pa mora obstati vlak.

Ker se je pogodba glasila na dolžino proge, so graditelji pazili na to, da je bila čim daljša in napravili so brez števila nepotrebnih ovinkov.

Drugo noč je treba prespati v Hawashu, ki leži okoli 1300 m nad morjem. Tretji dan pa se proga povzpne še za nadaljnjih 1300 metrov na visoko ravan Addis Abebe, kjer je že precej hladno, le nekoliko topleje kot pri nas v vročih poletnih dneh. Od Addis Abebe potnik prav za prav ne vidi prej nič, dokler se vlak ne ustavi v gozdu evkaliptičnih dreves in se krepko odahne, da je končno dospel na svoj cilj.

V normalnih razmerah je vozil vlak samo dvakrat tedensko v vsaki smeri.

Zdravnik: »Dobro, da ste se odločili priti k meni. Bil je že zares skrajni čas.«

Bolnik: »Razumem, gospod zdravnik, danes je nedvomno vsakdo v denarni stiski.«

*

»Veste kaj, gospod zdravnik, zob, ki ste mi ga vstavili, ni čisto v redu. Vedno me nekaj boli pod njim.«

»Saj sem vam dejal, da so moji umetniki zobje docela enaki pravim.«

Med kratkovidnimi.

»Hitro pogledj, za zlomka. Tamle gre Greta Garbo.«

Nemiri v Siriji.

Oddetek tankov in francoske konjenice na ulici v Damasku.

Mrtvi in dva živa

Narobe pa za gospo Quisthus ni bilo niti najmanjšega upanja. Njen mož je bil mrtev. In kdor stoji ob svežem grobu, ne misli na to, da bi čas in navada mogla ozdraviti bolečino in olajšati odsotnost. On je bil mrtev. Bil je na nekem drugem kraju, če je sploh bil. Večkrat je dvomila o tem, večkrat pa ga je čutila telesno in duševno tesno ob sebi. Toda kaj je pomagalo vse hrepenenje?

Minilo je mnogo dni, predno se ji je razodela strašna gotovost, da ga nikdar več ne bo nazaj. V prvih razburjenih urah, polnih vročice in groze, še ni mogla verjeti v to. Šele, ko so prinesli rakev v kapelo, je spoznala, da je ostala sama z otrokom. Tedaj se ji je v jasnem pogledu odprlo, kakšna je resničnost. Moža so ji umorili, zdaj leži v beli rakvi sredi mrzle temne in kamenite hiše in čaka, da ga pokopljejo v zemljo. Takšna je resničnost.

Toda eno je videti resničnost in jo spoznati, drugo pa, ponižno se ji vkloniti, pobotati se z njo, s tako, kakršna je.

Tega pa gospa Quisthus ni mogla. Pritoževala se je in obupno obtoževala nebo.

Zakaj je ravno njega zadelo? Zakaj ne bi zadelo enega od ostalih dveh? Komu je moglo biti napoti, da so trije preprosti, mirni ljudje živeli med seboj mirno in srečno? Kaj so zagrešili, da so zaslužili tako kazen?

Do pogreba je ostajala od jutra do večera doma. Obiskovali so jo starši, bratje in sestre, toda njihovo tolažbo je odklanjala v nemi nevolji, — kakor otrok, ki nič ne razume in ki se hoče vkloniti le temu, kar zapopade. Vsi

so odhajali od nje z občutjem, da ji ne morejo z ničemer služiti. Tako je ostala sama z otrokom. Toda otrok je otrok, navsezadnje je ostala le čisto sama samcata, brez tolažbe in upanja.

V teh dnevih ni nikdar močnejše mislil nanjo od Bergerja. Po spravi med njim in Heleno je po Quisthusovi smrti prišel čas, ko je Helena svojo proženo roko zopet vzela nazaj. V tem sicer ni bilo bridkosti prvih grenkih dni, vendar je po marsikaki malenkosti spoznal, da jo je ponižanje še vedno grizlo.

Ester pa trpi iz povsem nasprotnega vzroka in še to na mnogo globlji rani, je mislil. Morda bi bilo pametno, ko bi se obe ženi lahko enkrat razgovorili.

Nekega popoldneva, ko je bil prost, je to omenil Heleni. »Dosihmal se gotovo nisi bila pri njej?«

Ona pa je njegov predlog zavrnila z nenavadno boječo grenkobo: »Ne, še ne,« je rekla.

Začuden jo je pogledal: »Ali bo pozneje bolje?«

Na to ni odgovorila. Umaknila se je vase in se zaprla v svojo mrzlo trmo. On je nevedno stresel z glavo. »Moj Bog,« je rekel. »Ali je mar Ester kriva? Ali ji mar nismo tako blizu, da prav nič ni lepo od nas, če se držimo stran od nje, medtem ko doživlja najhušje.«

Trd in nepočakan izraz ji je pri teh besedah stopil v lice. »Ne trpinči me,« je rekla. »Pojdi ti, če že mora nekdo od naju.«

Vprašanje je bilo s tem rešeno, on je osramočen in razočaran povsili glavo. Toda jad in trma sta zaplamelela v njem, naenkrat se je dvignil.

»Dobro,« je dejal, »bom pa šel.«

Ni se brigal za njeno neverno in začudeno lice, marveč je šel ter se oblekel. Sam pri sebi je upal, da bo prišla za njim in šla mesto njega, ali pa ga vsaj prego-

vorila, da bi ostal doma. Dobro je vedel, da je to želela. Toda ona se je zakrknila in ni prišla, zato je odšel.

Na stopnicah in nekaj časa na cesti je še okleval. Nato se mu je zasvetila misel in mu vstalo upanje; postal je radoveden na obisk.

Kdo ve, si je mislil, zakaj je to dobro.

Ko mu je Ester Quisthus prišla odpirat, ga je pogledala trudno in tuje. Nato ji je šinilo začudenje preko lica. »Erik,« je dejala. »Da si ti prišel k meni na obisk?«

Začudenje in bolečina za njenimi besedami sta ga spočetka zmedla. Njegovo trpljenje se je naenkrat izničilo pred njenim, njeno je bilo vse.

»Hotel sem pogledati, kako ti je,« je rekel. »Kako ti gre. Pomagati ti najbrž itak ne morem?«

Tedaj ga je dolgo gledala, njen glas je postal tožen: »Kdo ve, Erik,« je rekla. »Kdo ve?«

V negotovi tesnobi je šel za njo. Venomer je slišal te tožne in svareče besede: »Kdo ve, Erik, kdo ve?«

Bilo je, kakor da je nekaj pričakovala, in zdajci ga je spreletel sram ob misli, da je prišel predvsem jemati, ne pa dajati.

»Sedi, prosim,« je dejala. »Tako prav je, da si ravno ti tukaj.«

Vplivala je nemirno. Ko je obvladala svoje razburjenje, je rekla grenko: »Tako strašna je ta misel: imamo ta lep dom, on pa ga nikdar več ne bo videl. Vse tukaj mu je bilo tako ljubo, zato pač, ker je bilo naše. Zdaj pa je vse razbito. Sama ne bom mogla tega obdržati. Tega ne bom mogla. To je ono najhušje, kar me je po udarcu moglo doleteti.«

Vprašal je previdno: »Tega stanovanja ne boš skušala obdržati?«